

Međunarodna
Organizacija
Rada

POSTUPCI ILO-IPEC-a ZA **UKIDANJE** NAJGORIH OBLIKA **DEČJEG RADA** NA KOSOVU

(Kao što je definisano Rezolucijom Saveta Bezbednosti UN 1244)

Tim za tehničku
podršku
dostojanstvenom
radu i Kancelarija
za Srednju i
Istočnu Evropu

Međunarodni
Program Ukidanja
Dečjeg Rada

POSTUPCI ILO-IPEC-a ZA **UKIDANJE** NAJGORIH OBLIKA **DEČJEG RADA** NA KOSOVU

(Kao što je definisano Rezolucijom Saveta Bezbednosti UN 1244)

MOR – Tim za tehničku podršku dostojanstvenom radu i
Kancelarija za Srednju i Istočnu Evropu

Međunarodni Program Ukidanja Dečjeg Rada

Autorska prava © Međunarodna Organizacija Rada
Prvo izdanje 2011

Štampano u Prištini
Uredio i pripremio za štampanje Rrota

DEČJI RAD NA KOSOVU¹

Siromaštvo, prepreke ka obrazovanju (pristupačnost, dostupnost, kvalitet, relevantnost) i tolerantni stavovi ka dečjem radu guraju veliki broj dece u rad još od prve decenije života. Dodatno, zbog privremenog “vakuma vrednosti”, vrednosti porodice i zajednice su pale i time povećale ranjivost dece. Ulice su postale glavno mesto socijalizacije mnoge dece zbog nedostatka pravog nadzora i brige.

Statistički podaci su siromašni, ali dečji rad na Kosovu je široko rasprostranjen. Prema podacima iz 2007², 45% stanovništva Kosova je siromašno³, dok 15% stanovništva živi u ekstremnom siromaštvu⁴, odnosno da nema osnovne uslove za život. U međuvremenu, prema izveštaju o Proceni siromaštva Svetske banke iz 2005, siromaštvo nejednako pogađa decu različitih starosnih dobi. Ekstremno siromaštvo pogađa 17.3% dece predškolskog uzrasta i 19.6% dece od 6-14 godina (starosna dob koja pada u kategoriju obaveznog osnovnog obrazovanja).

Roditelji koji žive u siromaštvu ne gledaju na dečji rad kao na nešto što šteti razvoju dece. Glavni sektori u kojima se najgori oblici dečje rada pojavljuju na Kosovu su; rad na ulici, opasan rad u poljoprivredi i šumarstvu, lov i eksploatacija prirodnih bogatstava, trgovina decom za rad i seksualnu eksploataciju, korišćenje dece u ilegalnim aktivnostima.

PRAVNI OKVIR DEČJEG RADA

Kosovske institucije sadrže odredbe koje se odnose na pravo dece na zaštitu i brigu potrebnu zbog njihovog dobrostanja, uključujući i pravo na zaštitu od nasilja, maltretiranja i eksploataciju.

Zakon o radu (br.03/L –212) definiše minimum godina starosti za rad odnosno 15, godina starosti. Rad kojim se osoba između petnaest (15) i osamnaest (18) godina, može biti lak rad koji ne predstavlja rizik po njegovo/njeno zdravlje ili razvoj.

Krivični zakon (Zakon br. 03/L-002) definiše krivične prekršaje koje se čine protiv deteta za suđenje punoletnim licima uključujući kršenje porodičnih obaveza, teranje na prostituciju, zlostavljanje dece u pornografiji, korišćenje dece u oružanom sukobu, korišćenje dece za ilegalne aktivnosti, ropstvo, stvaranje uslova koje liče na ropstvo, i prisilan rad.

Administrativno uputstvo o prevenciji i hitnoj zabrani opasnog dečjeg rada (17/2008) uključuje opasne sektore i opasne generičke aktivnosti koje se hitno zabranjuju na Kosovu.

¹ Kao što je definisano Rezolucijom Saveta Bezbednosti UN 1244

² Procena siromaštva, Svetska banka i SOK, oktobar 2007

³ Živeti sa manje od 1,42 evra na dan po osobi

⁴ Živeti ispod nivoa ekstremnog siromaštva, manje od 0,93 evra na dan po osobi

INSTITUCIONALNI OKVIR DEČJEG RADA

Od 2004, Ministarstvo za rad i socijalnu zaštitu (MRSZ) dokazao je svoju posvećenost rešavanju problema dečjeg rada kroz naredne postupke:

- Potpisivanje Memoranduma o razumevanju za primenu ILO Međunarodnog programa o ukidanju dečjeg rada (IPEC) od strane Specijalnog predstavnika Generalnog sekretara UN-a i Ministra za socijalnu zaštitu, 2005 godine;
- Osnivanje jedinice za Dečji rad u MRSZ-u u martu 2005;
- Osnivanje Kosovskog odbora za prevenciju i ukidanje dečjeg rada (dalje Odbor) odlukom br. 5 / 166 Premijera Kosova 13, decembra, 2005;
- Obezbeđivanje institucionalne podrške za osiguranje aktivnog učešća u rešavanju dečjeg rada podržan od strane ILO-IPEC tokom 2004-2009;
- Započinjanje procesa osnivanja Sistema praćenja dečjeg rada, u skladu sa članom 5 ILO Konvencije br. 182, da služi kao osnova za formalizovanje standardnih operativnih postupaka za:
 - identifikaciju, ukidanje, i podršku deci uključenoj u najgorim oblicima dečjeg rada,
 - dokumentovanje trendova dečjeg rada u specifičnim ekonomskim sektorima,
 - procena efikasnost postojećeg odgovora na dečji rad na centralnim i lokalnim nivoima, uključujući preporuke i uputstva za konkretne postupke i razvoj strategije.
- Nacrt Kosovskog akcionog plana za prevenciju i ukidanje najgorih oblika dečjeg rada (2011-2013), kako bi se postavili vremenski ciljevi i osigurao jasan dokaz posvećenosti javnih vlasti u vidu odgovornosti i dodele budžeta za implementaciju.

Prvi sastanak Tehničke radne grupe za izradu nacrt Strategije za prevenciju i ukidanje rada dece (2011-2016)

ILO IPEC NA KOSOVU

2004. godine, ILO i Ministarstvo rada i socijalne zaštite pokrenuli su Međunarodni program Ukidanja dečjeg rada (IPEC) na Kosovu. Od tada, ILO-IPEC je pružao tehničku i finansijsku podršku vlastima, socijalnim partnerima i civilnom društvu da ukine najgore oblike dečjeg rada u okviru pod-regionalnog programskog okvira, **Projekt tehničke pomoći protiv Rada i seksualne eksploatacije dece, uključujući trgovinu dece, u zemljama Centralne i Istočne Evrope (PROTECT CEE)**. Pod ovim okvirom programa, implementirali su se naredni pod-regionalni projekti na Kosovu:

- “Borba protiv dečjeg rada u odabranim zemljama Pakta stabilnosti: Izgradnja kapaciteta i direktna akcija – Pod-regionalni program sa fokusom na najgore oblike dečjeg rada (Najgori oblici dečjeg rada)” (oktobar 2003 – jun 2008, finansiran od strane Nemačke Vlade),
- “Trgovina ljudima i drugi najgori oblici dečjeg rada u Centralnoj i Istočnoj Evropi (faza II)” (oktobar, 2006 – decembar 2009, finansiran od strane Odeljenja za rad SAD-a).
- “Podrška za strateški nivo i dodatne aktivnosti za Borbu protiv dečjeg rada u Centralnoj i Istočnoj Evropi” (januar – decembar 2010, finansiran od strane nemačke vlade)

Tokom aprila 2009 – juna 2010, ILO-IPEC na Kosovu je takođe implementiralo i **ILO Projekat dodatnog računa redovnog budžeta (RBSA)**, koji je finansirala italijanska vlada. U okviru ovog projekta, ILO-IPEC je podržio proces nacrta Kosovskog akcionog plana (KAP) koji je obziran prema polovima za Prevenciju i ukidanje najgorih oblika dečjeg rada na osnovu konsultacija sa ključnim zainteresovanim stranama. Dodatno, ILO-IPEC je radio na jačanju javnih vlasti, radnika i organizacija zaposlenih sa jakim znanjem o glavnim konvencijama ILO, uključujući one o dečjem radu, i izgradio njih kapacitet za učestvovanje u formulaciji i implementaciji Kosovskog akcionog plana, mobilizaciju resursa i aktivnosti podizanja svesti o osnovnim principima ILO i prava na radu uključujući prevenciju i ukidanje dečjeg rada.

Trenutni projekat ILO na Kosovu (januar – decembar 2011) je finansiran iz **ILO Dodatnog računa redovnog budžeta (RBSA)** i ima za cilj pružanje podrške procesu implementacije Kosovskog akcionog plana (KAP) za Prevenciju i ukidanje najgorih oblika Dečjeg rada, uglavnom kroz jačanje kapaciteta lokalnih interesnih grupa na centralnom i lokalnom nivou u rešavanju pitanja dečjeg rada.

STRATEGIJA ILO IPEC-a

Kombinacija strateških **gornjih** intervencija za stvaranje povoljnog okruženja za ukidanje najgorih oblika dečjeg rada sa **donjim** uslužnim aktivnostima na nivou zajednice za decu i njihove porodice.

Glavni stubovi intervencija IPEC-a

1. Određivanje dečjeg rada unutar pravnih i strateških okvira
2. Jačanje znanja o Najgorim oblicima dečjeg rada
3. Jačanje kapaciteta vladinih službenika, radnika i organizacija rada, nevladinih službenika
4. Aktivnosti podizanja svesti
5. Implementacija sistema praćenja dečjeg rada (PDRS) kako bi se identifikovali deca radnici i deca koja su pod rizikom da uđu u NODR, uputiti ih na službe i pratiti ih kako bi se osiguralo da imaju zadovoljavajuće alternative.
6. Pružanje direktnih usluga deci radnicima i deci koja su pod rizikom.

ODREĐIVANJE DEČJEG RADA UNUTAR PRAVNIH I STRATEŠKIH OKVIRA

Kao rezultat zastupničkog rada koji je obavio ILO-IPEC Kosovo i njegovi partneri, pitanja dečjeg rada su određena u narednim pravnim i strateškim dokumentima:

- **Strategija i Akcioni plan protiv trgovine ljudima 2008-2011** (odobren od strane Saveta ministara 31. jula 2008.). Glavne smernice se fokusiraju na prevenciju trgovine i ponovne trgovine, zaštite žrtava i svedoka, istragu i sudski proces. Zaštita dece, uključujući i dečji rad, je posebno naglašen kao unakrsan problem u celom dokumentu.
- **Strategija i akcioni plan za ljudska prava 2009-2011** (odobren od strane Vlade 3. decembra 2008). Dečji rad je direktno razmatran u dokumentu pod komponentom prava deteta, fokusira se na eliminaciju Najgorih oblika dečjeg rada.
- **Administrativno uputstvo o prevenciji i hitnoj zabrani opasnog dečjeg rada na Kosovu** odobren je od strane Vlade 17. septembra 2008, i stupio je na snagu 25. septembra 2008. Ono navodi opasne sektore i aktivnosti koji se moraju zabraniti odmah i pruža redovno prikupljanje i analizu podataka o situaciji dečjeg rada, određujući ulogu i mandate različitih institucija u ovim procesu.
- **Strategija i akcioni plan za zaštitu prava dece 2009-2013** (odobren Vladinom odlukom br.07/69 dana 19. juna 2009). Odeljak 5.1 koji posebno upućuje na zaštitu dece od opasnog dečjeg rada, Odeljak 5.5 upućuje na prevenciju trgovine i zaštite dece žrtava trgovine i Cilj 6 koji se bavi Maloletničkim pravosuđem.
- **Akcioni plan evropskog partnerstva** (odobren Vladinom odlukom br. 4/78 od 13 avgusta, 2009). Uspostavljanje specifične baze podataka o dečjem radu i replikacija Sistema praćenja dečjeg rada na celom Kosovu su ključni postupci preduzeti u kratkom prioritetnom roku "Usvajanje i implementacija adekvatnog zakonodavstva kako bi se obezbedila pravna zaštita dece".

UVEĆANJE ZNANJA O NAJGORIM OBLICIMA DEČJEG RADA

- Pregled praćenja dečjeg rada (preveden i objavljen na albanskom i srpskom jeziku), 2005
- Šeme tehničke podrške inspektorima rada za praćenje dečjeg rada (prevedene i objavljene na albanskom i srpskom), 2005.
- Priručnik za mlade novinare o dečjem radu, (engleski, albanski i srpski), 2006.
- Kratke informacije o Opasnom dečjem radu na Kosovu (engleski, albanski i srpski), 2006.
- Isečci iz brošura ACTRAV "Privredni sindikati i dečji rad" (albanski i srpski, 2009.
- Isečci iz brošura ACT/EMP "Poslodavci i dečji rad" (albanski i srpski), 2009.
- Profil sistema socijalne sigurnosti na Kosovu (unutar značenja Rezolucije SB UN 1244), (engleski, albanski i srpski), 2010.
- Izveštaj o mapiranju zakonodavstva i politika (akcioni planovi i strategije) o dečjem radu i zapošljavanju mladih na Kosovu (engleski, albanski i srpski, 2010.
- Kako sprečiti i eliminisati najgore oblike dečijeg rada: Šta mogu sindikati da učine? (engleski, albanski i srpski), 2010.
- Kako sprečiti i eliminisati najgore oblike dečijeg rada: Šta mogu poslodavci da učine? (engleski, albanski i srpski), 2010.

Lindita Boshtrakaj © ILO

Dvodnevni seminar sa opštinskim ograncima Ujedinjenog Sindikata Obrazovanja, Nauke i Kulture (USONK)

JAČANJE KAPACITETA VLADINIH SLUŽBENIKA, RADNIKA I ORGANIZACIJE RADA, NEVLADINIH ORGANIZACIJA

Vladini zvaničnici uključujući predstavnike kancelarije Premijera za Dobru upravu, Ministarstvo rada i socijalne zaštite, Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije, Ministarstvo kulture, omladine i sporta, Ministarstvo pravde, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja, Ministarstvo zdravlja, Institut za javno zdravstvo, bezbednosti na radu i Zdravstveni institute bili su obučeni da adekvatno rešavaju pitanja dečjeg rada.

Učitelji, socijalni radnici, inspektori rada, poljoprivredni inspektori, policija i organizacije civilnog društva su bili obučeni o pitanjima dečjeg rada zato što su oni prvi koji mogu da pomognu deci pod rizikom ili žrtvama dečjeg rada i njihovim porodicama.

Predstavnici sindikata i organizacija poslodavaca, uključujući i Nezavisnog sindikata Kosova, Sindikata obrazovanja, nauke i kulture, Privredne komore Kosova, Poslovnog udruženja Kosova i iz Američke privredne komore su obučeni o pitanjima dečjeg rada i učestvovali su u podizanju svesti i zastupničke kampanje protiv Najgorih oblika dečjeg rada.

Lindita Boshtrakaj © ILO

Okrugli sto sa poslodavcima organizovan od strane Privredne komore Kosova

AKTIVNOSTI PODIZANJA SVESTI

Nekoliko aktivnosti podizanja svesti su bile organizovane kako bi se obratila pažnja na činjenicu da je dečji rad mentalno, fizički, društveno i moralno opasan i štetan po decu. Glavni fokus ovih aktivnosti bio je 12. juni, Svetski dan borbe protiv dečjeg rada, koji se svaki godine slavi sa aktivnim učestvovanjem dece, sindikalaca, organizacija poslodavaca i civilnim društvom. Glavni događaji uključuju:

- **Analitički dokumentarni film** o Najgorim oblicima dečjeg rada na Kosovu urađen 2007. godine.
- **Javna medijska obaveštenja (45 sekundi)** koji se nekoliko puta na dan u mesecu junu emituju na javnom servisu RTK. Obaveštenja uključuju nekoliko slika dece koja rade opasne aktivnosti u poljoprivredi a poruka koja se pušta je "Zaustavimo opasan dečji rad u poljoprivredi...to možemo zajedno učiniti".
- **Predstava o dečjem radu (sa fokusom na rad devojčica)** koja je pripremljena 2009 od strane NVO ARTPOLIS kako bi se podigla svest o dečjem radu na Kosovu i ohrabrilo učestvovanje mladih u promovisanju prava deteta. Predstava je odigrana u Prištini, Obiliću, Mitrovici, Glogovcu i Prizrenu uz učešće od 800 dece, učitelja, roditelja i predstavnika opštinskih odeljenja obrazovanja.
- **Izložba fotografija** dece koja su uključena u dečji rad na Kosovu od strane profesionalnog fotografa predstavljena je tokom Završnog događaja 2008. godine i organizovana je od strane Američke privredne komore uz učešće 80 predstavnika poslovne zajednice i drugih partnerskih organizacija.
- **140 dece je demonstriralo pokazujući poruku "Idi prema cilju: Prekini dečji rad" i "Crveni karton za dečji rad"** u Prištini 2010. godine. Marš je započeo od zgrade nacionalne TV RTK, gde su deca upoznala Generalnog direktora kako bi razgovarali o njihovim brigama u vezi situacije sa dečjim radom na Kosovu i ulogu medija u podizanju svesti opšte javnosti o pitanjima dečjeg rada. Marš je organizovalo Ministarstvo kulture, omladine i sporta.
- **150 dece** pod rizikom i deca koja su uključena u Najgore oblike dečjeg rada iz 5. osnovnih škola u Prištini, Gnjilanu i Prizrenu učestvovalo je u fudbalu i drugim sportskim aktivnostima posle školskih časova koje su bile organizovane od 31. maja do 11. juna 2010 (6. aktivnosti po školi) organizovane da obeleže Svetski dan borbe protiv dečjeg rada. **Završna aktivnost sa sloganom "Idi prema cilju – prekini dečji rad"** organizovana je 12. juna, 2010, na fudbalskom stadijumu u Prištini uz učešće 178. dece.

Labinot Berisha © ILO

Lindita Boshtrakaj © ILO

IMPLEMENTACIJA SISTEMA PRAĆENJE DEČJEG RADA (PDRS)

Sistem praćenja dečjeg rada (PDRS) ima za cilj:

- Identifikovanje dece radnika i procena rizika kojem su izloženi;
- Upućivanje dece radnika ka službama za rehabilitaciju i/ili im pružiti podršku za smanjenje rizika kao privremeni pristup;
- Njihovo praćenje kako bi se potvrdilo da su prekinuli rad i/ili da je rizik prekinut i da mogu pristupiti prikladnim alternativama.

Sistem praćenja dečjeg rada na Kosovu je doprineo određivanju pitanja dečjeg rada u sistemima uprave kroz institucionalizaciji procesa identifikacije i povlačenja devojčica i dečaka iz najgorih oblika dečjeg rada.

Glavna postignuća u osnivanju Sistema praćenja dečjeg rada na Kosovu uključuje sledeće:

- Institucionalni okvir PDR-a na centralnom nivou, uključujući Tehničku radnu grupu o praćenju dečjeg rada da a) podrži osnivanje i funkcionisanje lokalnih struktura PDR-a uspostavljeno je odlukom Kosovskog odbora za prevenciju i ukidanje dečjeg rada u martu 2007. godine;
- Glavni tim instruktora, predstavnici Ministarstva kulture, omladine i sporta, Odeljenja pravosuđa, sindikata obrazovanja i nauke i nevladinih organizacija bili su obučeni o PDRS-u i dobili su sertifikate od ILO-IPEC i MRSZ kako bi bili sposobni da obave sesije obuke sa njihovim kolegama i drugim relevantnim institucijama aktivnih u rešavanju situacije dečjeg rada;
- Kosovski profil Kosovo usvojen je od strane Kosovskog odbora za prevenciju i ukidanje dečjeg rada koji obezbeđuje osnivanje LAO-a na celom Kosovu na osnovu naučenih lekcija iz pilot oblasti (projekata);
- Vodič za trenere o procesima razvijanja PDR sistema je dostupan;
- Upravljanje slučajevima i obrasci PDR-a su standardizovani od strane MRSZ-a kako bi se koristili širom Kosova;
- Dečji rad je uključen u odvojenu kategoriju u centralnoj bazi podataka MRSZ-a, mart 2008;
- Proces Upravljanja slučajevima za decu povučenu iz NODR započet je u šest opština na Kosovu;

- Institucionalni okvir na lokalnom nivou uključujući Lokalne akcione odbore (LAO) za PDRS da: a/ koordiniše aktivnosti PDRS-a, b/ pregled konsolidovanih podataka dečjeg rada na opštinskom nivou i d/ obezbeđivanje preporuka o daljim akcionim planovima za jačanje lokalnog odgovora na dečji rad urađen je tokom 2005 – 2009 u šest opština.
- Izveštaj sa preporukama za replikaciju sistema PDR širom Kosova utemeljen na intervjuiima sa članovima LAO-a i implementing partnerima u šest prvih opština o uticaju PDR-a, izazovima i preporukama Kosovskog odbora za prevenciju i ukidanje dečjeg rada na sastanku 13, oktobra, 2009.
- Radni plan za replikaciju sistema PDR širom Kosova pripremljen od strane ISP u konsultaciji sa TRG za PDR i ILO IPEC u skladu sa izveštajem sa preporukama koje je usvojio Odbor.
- Prateći podršku ILO IPEC za osnivanje Sistema PDR na Kosovu, replikacija Sistema praćenja dečjeg rada je uključena kao prioritet za Institut za socijalnu politiku u Akcionom planu Ministarstva rada i socijalne zaštite (MRSZ) za 2010. Tokom 2010, Institut za socijalne politike – MRSZ održao je sastanke na visokom nivou u 25, novih opština sa gradonačelnicima skupština opština (Vitina, Kačanik, Štimlje, Suvareka, Lipljan, Peć, Mališevo, Klina, Kosovo Polje, Srbica, Vučitrn, Mamuša, Orahovac, Junik, Dečan, Podujevo, Đeneral Janković, Klokot, Istok, Đakovica, Kamenica, Ranilug, Novo Brdo i Gračanica). Formalni sporazumi o uspostavljanju PDRS-a LAO-a u 25, gorenavedenih opština zaključeni su između Instituta za socijalne politike – Ministarstvo rada i socijalne zaštite i dotičnih gradonačelnika opština.

PRUŽANJE DIREKTNIH USLUGA DECI KOJA RADE I DECI KOJA SU POD RIZIKOM

Mnoga deca pod rizikom da uđu u dečji rad i deca koja su uključena u najgore oblike dečjeg rada primila su direktnu podršku u okviru IPEC programa. Deca su dobila obrazovne i neobrazovne usluge, uključujući; određivanje u obrazovnom sistemu, nadoknada školskih časova, vanrednih časova, savetovanja o karijeri, neformalnog obrazovanja, mentorisanja ili tutorstva, zanatskog obrazovanja, obrazovanja u kompanijama, davanje posla deci zakonske starosne dobi, materijalna podrška (odeća, knjige i školski pribor, prevoz i komplet alata/opreme za zanatske kurseve, itd.).

Štaviše, članovi porodica dece radnika su upućeni ka Biroima za zapošljavanje i pružena im je savetovanje za dalji posao, zanatska obuka, pronalaženje posla i radni alati kako bi podržali samozapošljavanje, kao i sesije savetovanja o opasnostima i rizicima koji se odnose na dečji rad na ulici i u poljoprivredi.

Edona Berisha-Kida © ILO

Edona Berisha-Kida © ILO

SLEDEĆI KORACI

Veze između dečjeg rada i zapošljavanja mladih

Dok je dečji rad neprihvatljiv i mora se ukinuti, nebriga o potencijalu mladih ljudi je ekonomska i socijalna šteta koju privreda ne može da priušti. Ukoliko nije adekvatno rešeno, uticaj krize na decu i omladinu može da ugrozi ljudski kapital zemlje i izazove dugoročne posledice na privredu u regionu.

Efikasne akcije vezane za dečji rad i potrebe zapošljavanja mladih moraju da budu utemeljene na potpunom priznavanju njihovih veza. Integrisana perspektiva je dakle potrebna pri razvoju adekvatnih strategija. Laka tranzicija od škole do posle počinje adekvatnom pripremom za tržište rada, strategija za poboljšavanje šansi mladih ljudi kroz napore za ukidanje dečjeg rada i poboljšanja šansi za zaposlenje odraslih.

Veze između dečjeg rada i socijalne zaštite

Pored širokih ekonomskih i razvojnih strategija, važni ključ za rešavanje siromaštva je uspostavljanje ili jačanje socijalne zaštite za pružanje podrške onima kojima je potrebna. Čineći da socijalna zaštita bude više fokusirana na dobrobit dece ima potencijal ne samo da bude od koristi deci, već i njihovim porodicama, zajednicama i nacionalnom razvoju u celini.

Od izuzetne važnosti je da se socijalna zaštita bolje poveže sa politikama koje imaju za cilj ukidanje dečjeg rada, na osnovu nedavne Inicijative socijalne zaštite UN-a koja ima za cilj obezbeđivanje pristupa osnovnim službama i socijalnim transferima za siromašno i ranjivo stanovništvo. "Izgradnja blokova" za socijalnu zaštitu može da uključi mere kao što su: programi gotovinskog transfera, usluge i transferi vezani za brigu o deci, programi obezbeđivanja hrane, školski grantovi, programi ishrane u školama, i drugi programi socijalne pomoći.

MOR – Tim za tehničku podršku dostojanstvenom
radu i Kancelarija za Srednju i Istočnu Evropu

Međunarodni Program
Ukidanja Dečjeg Rada

www.ilo.org/budapest
www.ilo.org/ipece